

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การบัญชีแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยการจัดการความรู้ ในการผลิตผลิตภัณฑ์จากถั่วลิสง ถั่วเหลืองและน้ำมันงาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมูและบ้านสบสอย ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน มีระยะเวลาดำเนินโครงการระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2551 ถึงวันที่ 1 ธันวาคม 2552 การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ สภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย การพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้

สภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอยมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 48 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 กลุ่มของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. ผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง	11	22.90
2. ผลิตภัณฑ์จากถั่วแปهل่อ	9	18.80
3. ผลิตภัณฑ์น้ำมันงา	13	27.10
4. เย็บ-ปักผ้าไต	15	31.20
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มเกษตรกรบ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย ประกอบอาชีพเก็บ-ปักผ้าไหมมากที่สุด คือ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 31.20 รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์น้ำมันงาจำนวน 13 คน ร้อยละ 27.10 ผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลืองจำนวน 11 คน ร้อยละ 22.90 และน้อยที่สุดคือ ผลิตภัณฑ์จากถั่วแปهل่อ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.80

ตารางที่ 4.2 เพศของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. ชาย	5	10.40
2. หญิง	43	89.60
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คือมีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 89.60 และเพศชายจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40

ตารางที่ 4.3 อายุของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย

จำนวนเกษตรกรบ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย (คน)	อายุ (ปี)				ฐานนิยม
	ค่าเฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
48	47.65	67	18	9.206	45

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อายุของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 47 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.206 อายุมากที่สุดคือ 67 ปี และน้อยที่สุดอยู่ที่ 18 ปี ส่วนใหญ่สมาชิกในกลุ่มมีอายุประมาณ 45 ปี

ตารางที่ 4.4 การศึกษาของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย

รายการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. ประถมศึกษา	28	58.30
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	13	27.10
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	5	10.40
4. อนุปริญญา/ปวส.	1	2.10
5.ปริญญาตรี	1	2.10
6. สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การศึกษาของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย ส่วนมากชั้นประถมศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 58.30 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 มัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 น้อยที่สุดคือ อนุปริญญาหรือ ปวส. จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 และปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10

ตารางที่ 4.5 รายได้รวมของครอบครัวทั้งหมดต่อเดือนของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย

จำนวนเกษตรกร บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย (คน)	รายได้ (บาท)				
	ค่าเฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ฐานนิยม
48	6,896	27,500	1,000	6,340	4,000

จากตารางที่ 4.5 พบว่า รายได้เฉลี่ยของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย มีจำนวน 6,896 บาท รายได้สูงสุดมีจำนวน 27,500 บาท ต่ำสุดคือ 1,000 บาท และส่วนมากมีรายได้เป็นจำนวน 4,000 บาท

**ผลการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง บัญชีครัวเรือนและการบัญชี
ผลิตภัณฑ์**

ตารางที่ 4.6 การทำบัญชีครัวเรือนก่อนเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมู
หมู่ 1 และบ้านสบสอย

การทำบัญชีครัวเรือนก่อนเข้าร่วมโครงการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. เคย	8	16.70
2. ไม่เคย	40	83.30
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้าน
สบสอยเคยทำบัญชีครัวเรือนเพียง 8 รายเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 16.70 ส่วนที่เหลือ 40 คน ไม่เคยทำบัญชี
ครัวเรือนมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 83.30

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพหนี้สินที่ตนเองมีอยู่โครงการของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิต
ผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพหนี้สินที่ตนเองมี อยู่	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. มาก	2	4.20
2. ปานกลาง	16	33.30
3. น้อย	16	33.30
4. ไม่มี	14	29.20
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพหนี้สินที่ตนเองมีอยู่โครงการของสมาชิก
กลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย ส่วนใหญ่คิดว่าตัวเองมีหนี้สิน
ปานกลางถึงน้อย จำนวน 16 รายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาคือไม่มีหนี้สิน จำนวน 14 ราย
คิดเป็นร้อยละ 29.20 และมีหนี้สินมากจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.20

ตารางที่ 4. 8 ความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรก่อนเข้ารับการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและบัญชีครัวเรือน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	การแปล ความหมาย
1. ก่อนการอบรมท่านมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	2.96	0.683	ปานกลาง
2. เศรษฐกิจพอเพียงท่านคิดว่าทุกคนต้องรู้และเข้าใจ	3.62	0.672	มาก
3. ในปัจจุบันท่านจะนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	3.88	0.733	มาก
4. ท่านจะนำความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในอนาคต	3.92	0.846	มาก
5. ท่านมีความรู้ในเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนมากน้อยเพียงใด	2.60	0.844	ปานกลาง
6. การทำบัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องที่ทุกคนควรจะทำ	3.12	0.937	ปานกลาง
7. ท่านคิดว่าหลังจากทำบัญชีครัวเรือนแล้วค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นจะลดลงอย่างแน่นอน	3.08	1.007	ปานกลาง
รวม	3.31	0.565	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรก่อนเข้ารับการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและบัญชีครัวเรือน สมาชิกจะนำความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในอนาคตอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.846 รองลงมาคือ ในปัจจุบันสมาชิกกลุ่มได้นำความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.733 และ สมาชิกมีความรู้ในเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.844

ตารางที่ 4.9 การทำบัญชีเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์ก่อนเข้าร่วม โครงการของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย

การทำบัญชีเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์ก่อนเข้าร่วมโครงการ	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
1. เคย	12	25.00
2. ไม่เคย	36	75.00
รวม	48	100

จากตารางที่ 4.9 พบว่าการทำบัญชีเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์ก่อนเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย มีสมาชิกจำนวน 12 รายเคยทำบัญชีเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 25 และไม่เคยทำบัญชีเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 75

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นก่อนได้รับการอบรมเรื่องการทำบัญชีผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	การแปล ความหมาย
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการบัญชีและการเงินของการผลิตผลิตภัณฑ์	2.44	0.920	น้อย
2. การบัญชีเป็นเรื่องที่ยาก	4.04	1.051	มาก
3. การทำบัญชีมีประโยชน์ต่อการเพิ่มกำไรจากการขายสินค้าได้มาก	2.98	0.911	ปานกลาง
4. ท่านคิดว่าหลังจากการอบรมแล้วท่านจะทำบัญชีผลิตผลิตภัณฑ์ต่อไปอีก	3.21	0.824	ปานกลาง
รวม	3.17	0.490	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่าความคิดเห็นก่อนได้รับการอบรมเรื่องการทำบัญชีผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย สมาชิกส่วนใหญ่คิดว่าการบัญชีเป็นเรื่องที่ยาก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.051 ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีและการเงินของการผลิตผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.920 การทำบัญชีมีประโยชน์ต่อการเพิ่มกำไรจากการขายสินค้าได้มาก ชาวบ้านมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.911 และหลังการอบรมชาวบ้านจะยังคงทำบัญชีต่อไปอีกอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.824

ในการเก็บรวบรวมโดยการสนทนากลุ่ม ระดมสมอง สัมภาษณ์ ภายใต้โครงการย่อยที่ได้จัดขึ้นนั้น ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีที่ได้หลังจากทำกิจกรรมต่างๆ

จากการระดมสมองและสนทนากลุ่มเรื่องการทำบัญชี ได้องค์ความรู้จากกรนำเสนอของตัวแทนกลุ่มสมาชิกเกษตรกรดังนี้

1. การบัญชี

การบัญชีคือ

- การทำรายรับ-รายจ่ายในการดำเนินธุรกิจ
- การบันทึกรายการรับจ่ายทางการเงิน
- การวางแผนในการทำธุรกิจ
- การจดบันทึกรายการค่าต่างๆ

2. ประโยชน์การทำบัญชี

- ทำให้ทราบถึงผลกำไรหรือขาดทุนจากการทำงาน
- ช่วยต่อการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

- ได้ทราบถึงต้นทุนของการทำงาน
- สามารถวางแผนในการดำเนินธุรกิจในอนาคตได้
- สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออก

3. ปัญหาของการทำบัญชี

- ทำได้ยากไม่เข้าใจการทำงานบัญชี
- ทำบัญชีไม่ลงตัว
- ไม่ถนัดการทำบัญชีแบบเป็นระบบ
- ไม่มีความถนัดในการคำนวณตัวเลขจำนวนมาก

4. รายรับ

- เงินสุทธิที่ได้จากการขาย สินค้า
- ได้รับความสนับสนุนเป็นโครงการของหน่วยงานรัฐ

การพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย

หลังจากที่มีการอบรมการทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีผลิตภัณฑ์ โดยมีสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร่วมทำบัญชีกับวิทยากรจากนั้นให้สมาชิกกลับไปทำบัญชีของตนเองเป็นเวลา 1 เดือน และมีการพัฒนาปรับปรุง โดยได้นำข้อบกพร่อง และข้อเสนอของชาวบ้าน จัดทำรูปแบบบัญชีโดยกลุ่มเกษตรกร โดยมีวิทยากรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์คอยให้คำแนะนำตลอดโครงการวิจัย

รูปแบบของสมุดบัญชีของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย

รูปแบบของสมุดบัญชีของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปางหมู หมู่ ๑ และบ้านสบสอย โดยในสมุด ๑ เล่มแบ่งออกเป็น ๖ ดังนี้

1. วัน เดือน ปี

2. รายการ

3. รายรับ

- รายรับจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

- รายรับอื่นๆ

4. รวมรายรับ

5. รายจ่าย

- รายจ่ายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

- รายจ่ายเกี่ยวกับต้นทุนและค่าใช้จ่าย

- รายจ่ายในการซื้อสินทรัพย์ถาวร

- รายจ่ายในครัวเรือน

- ค่าอาหาร

- ค่าongใช้

- ค่าน้ำ/ค่าไฟ/ค่าโทรศัพท์/ค่าน้ำมันรถ

- ให้เงินลูก

- ผากเงิน/ชำระคืนเงินกู้

- รายจ่ายไม่จำเป็น
- อื่นๆ

6. รวมรายจ่าย

ในการบันทึกบัญชีใช้เกณฑ์เงินสดในการลงสมุดบัญชี โดยถือเอาเงินสดที่ผ่านเข้า-ออกในครอบครัวของสมาชิกแต่ละคน จากนั้นทำการผ่านรายการไปยังงบกำไร-ขาดทุนของบัญชีผลิตภัณฑ์ โดยรายละเอียดของงบกำไร-ขาดทุนประกอบไปด้วย รายได้ หักด้วย ต้นทุนและค่าใช้จ่าย หักค่าแรง หักรายจ่ายด้วยเฉลี่ยสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต หักวัสดุคุดิบคงเหลือ

โดยได้รูปแบบสมุดบัญชีของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมู หมู่ 1 และบ้านสบสอย ดังต่อไปนี้

บัญชีรับ-จ่ายประจำเดือน.....

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รายจ่าย			รวมรายจ่าย	
		ผลิตภัณฑ์	อื่นๆ	รวมรายรับ	รายจ่ายผลิตภัณฑ์			ในครัวเรือน
					ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	ซื้อสินทรัพย์		
	รวมเดือน.....							

เงินคงเหลือยกมาจากเดือนก่อน.....บาท บวก รวมรายรับ.....บาท หัก รวมรายจ่าย.....บาท

เงินสดยกไปเดือนหน้า.....บาท รายรับ สูง(ต่ำ)กว่า รายจ่าย เท่ากับ.....บาท (รวมรายรับ หักด้วยรายจ่าย)

งบกำไร-ขาดทุนประจำเดือน.....

รายได้

- บาท

- บาท

รวม รายได้ บาท

หัก

ต้นทุน/รายจ่าย

- บาท

- บาท

- บาท

ค่าแรงงานตนเอง บาท

รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต บาท

- บาท

หัก วัตถุประสงค์คงเหลือ บาท บาท

กำไร(ขาดทุน)

..... บาท

หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาสมุดบัญชีโดยผู้วิจัย วิทยากร และสมาชิก
เกษตรกร จนได้รูปแบบที่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มสมาชิกแล้ว จึงได้นำสมุดบัญชีไปบันทึกจริง แล้ว
มีการติดตามการบันทึกบัญชีของสมาชิกเกษตรกรอยู่เป็นระยะๆ จากนั้นจึงได้มีการออกแบบ
สอบถามหลังจากการเข้าร่วมโครงการและการบันทึกบัญชีของสมาชิก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหลังการเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง บัญชีครัวเรือนและการบัญชี
ผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้ารับการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและ
บัญชีครัวเรือน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	การแปล ความหมาย
1. หลังการอบรมท่านมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด	3.96	0.713	มาก
2. ท่านจะนำความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในอนาคต	4.48	0.799	มาก
3. ท่านมีความรู้ในเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนมากน้อยเพียงใด	3.81	0.867	มาก
4. การทำบัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องที่ทุกคนควรจะทำ	4.04	0.798	มาก
5. หลังการทำบัญชีครัวเรือนแล้วค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลดลงอย่างเห็นได้ชัด	3.75	0.758	มาก
6. ในอนาคตท่านจะทำบัญชีต่อไป	3.83	0.953	มาก
7. หลังจากการได้รับการอบรมเงินออมต่อเดือนของท่านมีแนวโน้มมากขึ้น	3.46	0.898	ปานกลาง
8. เกิดการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ประหยัด และจ่ายเท่าที่จำเป็น	3.81	0.762	มาก
รวม	3.89	0.661	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้ารับการอบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและบัญชีครัวเรือน หลังการอบรมสมาชิกเกษตรกรมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยคือ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.713 สมาชิกกลุ่มจะนำความรู้

เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในอนาคตในระดับมาก ค่าเฉลี่ยคือ 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.799 รองลงมาคือ สมาชิกเกษตรกรคิดว่าการทำบัญชีครัวเรือนเป็นเรื่องที่ทุกคนควรจะทำในระดับมาก ค่าเฉลี่ยคือ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.798 และ สมาชิกจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในอนาคตอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยคือ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.953

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นหลังได้รับการอบรมเรื่องการทำบัญชีผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนา
 วิสาหกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และ
 บ้านสบสอย

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	การแปล ความหมาย
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการบัญชีและการเงินของการผลิตผลิตภัณฑ์มากน้อยเพียงใด	3.25	0.863	ปานกลาง
2. การทำบัญชีมีประโยชน์ต่อการเพิ่มกำไรจากการขายสินค้าได้มาก	3.10	0.805	ปานกลาง
3. ทำให้ทราบต้นทุนของผลิตภัณฑ์ในแต่ละเดือนอย่างแท้จริง	3.71	0.743	มาก
4. ทำให้ทราบผลการดำเนินงานจากการขายผลิตภัณฑ์	3.79	0.713	มาก
5. นำไปวางแผนการชำระหนี้ได้อย่างทันกำหนด	3.21	0.874	ปานกลาง
6. สามารถแยกค่าใช้จ่ายระหว่างค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายในการผลิตผลิตภัณฑ์ได้	3.72	0.713	มาก
7. ท่านคิดว่าหลังจากการอบรมแล้วท่านจะทำบัญชีผลิตภัณฑ์ต่อไปอย่างยั่งยืน	3.58	0.821	มาก
8. รูปแบบของสมุดบัญชีเข้าใจง่ายในการลงบัญชี	3.94	0.755	มาก
9. การแยกประเภทของค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและค่าใช้จ่ายสำหรับผลิตภัณฑ์นั้นเห็นได้ชัด	3.69	0.876	มาก
รวม	3.55	0.625	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นหลังได้รับการอบรมเรื่องการทำบัญชีผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตผลิตภัณฑ์บ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย เกี่ยวกับรูปแบบของสมุดบัญชีปรับปรุงและพัฒนาขึ้นเข้าใจง่าย สมาชิกเกษตรกรเห็นด้วยอย่างมากด้วยค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.755 รองลงมาคือ ทำให้ทราบผลการดำเนินงานจากการขายผลิตภัณฑ์ สมาชิกเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.713 และทำให้ทราบต้นทุนของผลิตภัณฑ์ในแต่ละเดือนอย่างแท้จริง สมาชิกมีความเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.743

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของโครงการวิจัย

กลุ่มเกษตรกรบ้านปางหมูหมู่ 1 และบ้านสบสอย เป็นกลุ่มเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันทำผลิตภัณฑ์จำนวนทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง ผลิตภัณฑ์จากถั่วแปบหล่อ ผลิตภัณฑ์น้ำมันงา และการเย็บ-ปักผ้าไต ซึ่งได้รวมกลุ่มกันตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำในรูปแบบที่หลากหลายและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของกลุ่มเกษตรกร นำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้สร้างสรรคคุณค่าของสินค้าและบริการ พร้อมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจกลุ่มเกษตรกรควบคู่กับการพัฒนาความรู้และทักษะ นักวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาด้านบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยได้จัดให้มีการอบรม แลกเปลี่ยน และพัฒนารูปแบบบัญชีซึ่งให้ได้มาเพื่อสมุดบัญชีของกลุ่มเกษตรกร ผลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มของสมาชิกเกษตรกรพบว่า กลุ่มเกษตรกรไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการบัญชีผลิตภัณฑ์ควรแต่มีการจดบันทึกเพียงแต่รายจ่ายและรายได้อย่างไม่เป็นระบบ โดยไม่ได้คิดค่าแรงของตนเอง แยกบัญชีต้นทุนและค่าใช้จ่ายของผลิตภัณฑ์ออกจากกัน ผู้วิจัยจึงได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในชุมชน ผสานกับความรู้สากลของนักวิจัย พัฒนาการทำบัญชีของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรให้อยู่ในรูปแบบที่ ถูกต้องเหมาะสม เป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ โดยได้นำเอาบัญชีครัวเรือนตามแนวทางการปฏิบัติตนตามแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาผนวกเข้ากับการบัญชีผลิตภัณฑ์ซึ่งสมาชิกกลุ่ม

ได้ทำสมุดบัญชีเล่มเดียวแต่ได้ประโยชน์ทั้งสองด้าน ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรมีเงินออม รักการจ
รู้การจ่าย เกิดการออม ชีวิตมีความสุขนำไปสู่สังคมและชุมชนที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน

หลังจากได้มีการนำเสนอผลการดำเนินโครงการหลังจากที่ได้มีการดำเนินโครงการเพื่อ
เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้แล้ว โดยมีการเชิญหน่วยงานต่างๆของจังหวัดมาจัดสัมมนาเช่น เกษตร
จังหวัด เกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู พัฒนาการจังหวัดนั้น จากการสัมภาษณ์
ตัวแทนหน่วยงานมีความเห็นว่า โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการที่น่าส่งเสริมและสนับสนุนให้
เกิดขึ้นในวิสาหกิจชุมชนที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร โดยจะนำเอารูปแบบสมุดบัญชีที่ได้รับ
การพัฒนาจากโครงการวิจัยไปทดลองใช้กับวิสาหกิจชุมชนอื่นต่อไปอีกด้วย

